N°. 99.

DE GRONDWET.

18[illegible]

VERSCHIJNT
Alle dagen, behalve Zon- en Feestdagen.

PRIJS DER ADVERTENTIEN:
Van één tot zes regels . . . . f 1.00.
Voor elken regel meer . . . . » 0.15.
Behalve de 35 cents, zegelgeld.

MAANDAG 19 SEPTEMBER.

UITGEVERS-DIRECTEUREN:
JOH. NOMAN en ZOON, te 's Gravenhage.

Brieven franco aan het Bureau De Grondwet.
Jan Hendrikstraat, n°. 259.

ABONNEMENTSPRIJS:
Voor 's Gravenhage per 3 maanden . . . . . . f 4.50.
Voor de overige steden des Rijks . . . . . . » 5.00.

Hoofd-Bureau voor Ned. Oost-Indie:
VAN HAREN NOMAN EN KOLFF, te Batavia.
Prijs franco per Landmail voor Java en buitenbezittingen, per jaar, met vooruitbetaling bij het nemen van het abonnement f 60, Ned. Cour.

De Handelmaatschappij.

I.

In het verslag der commissie van [illegible] rapporteurs over het ontwerp van wet [illegible] van het gebruik van het koloniaal batig slot over 1849 dd. 16 Maart 1852, is opgenomen eene nota van den Minister van Koloniën, ter beantwoording van door de commissie gemaakte aanmerkingen. In die nota wordt onder n°. XVII, pag. 9, inlichting gegeven over de doorloopende intrestrekening met de Nederl. Handelmaatschappij. Na die opheldering, zegt de Minister: »Vermits echter bij slot van rekening, het Departement »van Koloniën wegens die intresten moest bijbetalen, »en *in den tegenwoordigen stand der zaken, de mogelijk- »heid bestaat om de vrachten en onkosten te kwijten uit »de bij de maatschappij voorhanden fondsen van het »Gouvernement*; zoo heeft men alle berekening van renten »over en weder (tusschen de maatschappij en het Depar- »tement van Koloniën) wegens ontvangsten en uitgaven »ten behoeve van het Gouvernement afgeschaft, *en »worden door de maatschappij geene uitschotten wegens »onkosten op de producten gedaan.»*

Uit deze mededeeling blijkt niet, op welk tijdstip de doorloopende intrestrekening met de Nederl. Handelmaatschappij heeft opgehouden; in een later stuk is dit echter ook medegedeeld. In de Mem. van toelichting op het ontwerp van wet tot regeling van het gebruik van het koloniaal batig slot over 1850, vindt men onder litt. f het volgende vermeld: »Nadeelig slot van de »doorloopende intrestrekening met de Nederl. Handel- »maatschappij, van 1 Januarij tot 15 April 1850, *sedert »welk tijdstip deze renteberekening heeft opgehouden,* »f 20234.89.»

Uit beide stukken, in verband beschouwd, zijn de [illegible]

1°. Sedert 15 April 1850 [illegible] over en weder tusschen de Maatschappij en het Departement van Kolonien *afgeschaft*;

2°. Sedert 15 April 1850 heeft de mogelijkheid bestaan, om de vrachten en onkosten te kwijten, *uit de bij de Maatschappij voorhanden fondsen van het Gouvernement*;

3°. Sedert 15 April 1850 worden door de Maatschappij geene uitschotten wegens onkosten op de producten gedaan;

4°. Sedert 15 April 1850 heeft de Nederlandsche Handel-maatschappij, *als agent van het Departement van Koloniën*, geene behoefte meer gehad aan eigen kapitaal, omdat er altijd genoegzame fondsen van het Gouvernement bij de Maatschappij voorhanden zijn geweest, om de vrachten en onkosten, naarmate zij verschuldigd werden, te kwijten.

Welk gebruik maakt dan de Nederlandsche Handelmaatschappij van haar kapitaal, dat, na de vernieuwing van het contract, en dus sedert 1 Januarij 1850, de colossale som van drie en dertig millioen vijf honderd negen en veertig duizend drie honderd vijf en zeventig gulden [33,549,375] bedraagt?

De balancen over 1850, 1851 en 1852, dus over de drie eerste jaren der nieuwe vereeniging, waarvan wij voor heden de eerste mededeelen, zullen daarover veel licht kunnen geven.

1ste BALANS VAN DE NEDERLANDSCHE HANDEL-MAATSCHAPPIJ, Op Ultimo December 1850. Tweede tijdperk.

DEBITEUREN.	f	c.	CREDITEUREN.	f	c.
Meubelen in het locaal van de Nederlandsche Handel-Maatschappij.	f 6000	—	Het kapitaal der Ned. Handel-Maats.	f 33,549,375	—
[illegible]	» 89,710	—	De leeningen van 10 en 13 mill. O/V.	» 2000	—
[illegible]	» 10,000,000	—	Interessen van de leeningen van 10 en 13 millioen O/V	» 1755	—
Huizen, pakhuizen en verdere eigendommen zoo hier te lande als in Oost-Indiën . . .	» [illegible]	—	Assurantie-premie. Eigen risico .	» 26,778	16
Buitenlandsche Debiteuren	» 1,184,044	19	Dividenden. Interessen van Aandeelen in de Ned. Handel-Maatsch.	» 280,282	95
Binnenlandsche Debiteuren. . . .	» 18,680,472	77^{5}	Buitenlandsche Crediteuren. .	» 30,887	97^{5}
Goederen naar Batavia, enz. . . .	» 4,829,458	67	Binnenlandsche Crediteuren	» 9,157,750	28^{5}
Goederen van Batavia	» 145,720	45		f 43,048,774	47
Aandeelen in diverse inrigtingen. .	» 365,951	—			
Kas en Kassiers	» 8,953,698	27	Winst en Verlies. .	» 2,178,415	88^{5}
	f 45,227,190	35^{5}		f 45,227,190	35^{5}

Amsterdam, Ultimo December 1850.
De Nederlandsche Handel-Maatschappij,
(*Geteekend*) F. SCHUURMAN, *W. P.*
GOUDSWAARD, *D. L. S.*

Goedgekeurd:
Amsterdam, 4 Julij 1851.
Geteekend: CANNEMAN, *Voorzitter.*
LÖHNIS, *Secretaris.*

Voor eensluidend afschrift:
De directeur loco Secretaris der Nederl. Handel-Maats.
Geteekend: GOUDSWAARD.

Deze balans leidt, met betrekking tot het kapitaal en de daarmede behaalde winst, tot de volgende uitkomst:

Het geheele kapitaal bedraagt [illegible] f 33,549,375;

Uit dit kapitaal is aan den Staat der Nederlanden geleend eene som van . . . » 10,000,000;

Het handelskapitaal bedraagt dus. . f 23,549,375;

Uit de balans blijkt, dat de kas bedraagt f 8,953,698.27; daar de Maatschappij sedert 15 April 1850 geene uitschotten meer behoeft te doen voor het Gouvernement, maar integendeel altijd fondsen van het Gouvernement onder zich heeft, zoo zal men het zeker niet als overdrijving beschouwen, wanneer wij aannemen, dat van deze kas een groot gedeelte op den duur gebruikt *kan* worden en *wordt* voor beleeningen, prolongatiën en discontering, mitsdien niet voor eigenlijken handel. Dit gedeelte stellende op . . . . » 6,000,000;

dan blijft het eigenlijke handelskapitaal f 17,549,375;

de geheele winst [illegible] f 2,178,415.88½

de winst, met [illegible] en alleen bestaande in de renten van 4 pct., is . . . . » 400,000.00

de daarmede behaalde winst is. . . f 1,778,415.88½
[dus 7.55 percent.]

De winst, met nevensgaande som van f 6,000,000 behaald, is zeker niet te laag geschat, wanneer men aanneemt, dat de rente doorgaans 3 pct. is geweest, en dus heeft bedragen. . » 180,000.00

waarmede is verdiend . . . f 1,598,415.88½
[dus 9.1 percent.]

Niet onbelangrijk is het, bij het vooruitzigt van eene nieuwe troonrede, te herinneren aan hetgeen in de maand Mei 1853 door eene Luiksche kiesvereeniging als de [illegible] van het afgetreden ministerie werd gezegd:

»Zij heeft de overtuiging verkregen, dat dit bewind, »al moge het nu en dan in dwaling vervallen zijn, »toch gedurende zijn ruim driejarig bestaan al zijne »krachten getrouw en eerlijk heeft aangewend om de »Grondwet, zelfs met opoffering van eigene propulariteit »te handhaven, na te leven en in toepassing te brengen, »en om in alle deelen van inwendig bestuur het welzijn »des vaderlands te bevorderen.

»Zij heeft gevonden als de vruchten van dat driejarig »bestuur vermeerdering van 's volks welvaren, bloei van »handel, nijverheid en landbouw, overvloed in de schat- »kist van den Staat, gepaard met vermindering van »den druk der belastingen, nuttige aanwending van die »vele millioenen overschots tot delging van schuld, of »aanleg van publieke werken, vrije ontwikkeling van de »krachten des volks, in elke rigting aanmoediging en »ondersteuning van elke goede onderneming.

»Zij is tot de overtuiging gekomen, dat het Neder- »landsche volk, dat nog vóór weinige jaren gebukt ging »onder zijne lasten en de toekomst zoo bekommerd te ge- »moet ging, grooter dank verschuldigd is aan het Minis- »terie, onder welks bestuur zijn toestand zoo merkelijk »verbeterd is.

»Zij is van meening, dat de aftreding van dat Minis- »terie niet het noodzakelijk gevolg [illegible] van eene »verkeerde rigting van zijn [illegible], »maar dat het buiten eigen schuld ten val gebragt »is door de onvoegzame, en voor 't Nederlandsche volk »beleedigende woorden van eene vreemde mogendheid, »waarvan door de tegenstanders van dat Ministerie be- »hendig gebruik is gemaakt om de gemoederen des »volks tegen hetzelve op te zetten.»

Is het voor een eerlijk Ministerie niet van het hoogste belang, tot handhaving van eigen gezag, bij de Troonrede te erkennen, dat de handelingen van het vorig Ministerie een gewenschten toestand deden geboren worden, die het tegenwoordige tot ijverige navolging uitlokt?

Men kent de algemeene verontwaardiging, die de onchristelijke taal van den Heer VAN DAM VAN ISSELT in de Eerste Kamer in den lande heeft verwekt.

Thans lezen wij met genoegen ook in de *Noord-Nederlander* het volgende:

Protest.

«Bij de mededeeling van een kort uittreksel uit het verhandelde in de Eerste Kamer der Staten-Generaal, bij gelegenheid van de behandeling van het wets-ontwerp [illegible] het toezigt op de onderscheidene kerkgenootschappen, hebben wij gezegd nader terug te zullen komen op de rede van den heer van Dam van Isselt. Wij achten dit noodig, omdat [illegible] de beginselen daarin doorstralende, protest moeten aanteekenen, in naam der menschheid der Christelijke liefde en van het Protestantisme.

»»En zoo de wet verworpen werd,» heeft die spreker gezegd, »zoudt gij dan meenen, dat de Protestanten, die nu gerust en bedaard uwe uitspraak afwachten, even rustig en bedaard de verwerping zouden aanzien? Zij zouden niet naar de wapenen grijpen, zij zouden hun toevlugt niet nemen tot oproer, maar zij zouden hun eigene regters worden langs den wettigen weg, en dit zoude nog meer rustverstorend, meer dreigend voor den vrede in ons vaderland en vooral diep rampzalig zijn voor een groot deel onzer Roomsch Katholieke mede ingezetenen. — Wat zou er worden van zoovele van onze mede-ingezetenen, indien hun het brood wierd onthouden, dat zij nu, door de ondersteuning der Protestantsche bevolking, kunnen vinden voor hun gezin.»

«De heer van Dam moge voor zich zelven, [illegible] zende, die beginselen koesteren om wraak [illegible] onze Katholieke landgenooten, door [illegible] onthouden hun brood te verdienen [illegible] zeker geheim Protestantsch [illegible] dat voor zijn geweten; [illegible] eenemale het regt [illegible] te spreken, m-

mens de Protestanten, die gerust en bedaard de uitspraak der Eerste Kamer afwachtten? Onder de duizenden zijn er (helaas!) velen die medehelpen gewerkt om de April-beweging te doen plaats grijpen ..... Doch wij zouden did velen te kort doen, wanneer wij hen verdachten , hunne katholieke medechristenen te willen wreken hetgeen het Opperhoofd der Roomsche kerk in hunne oogen heeft misdreven. zoo onchristelijk, zoo onmenschelijk, zoo onverdraagzaam, kunnen zelfs de leiders der zoogenaamde Protestantsche beweging niet zijn. Maar uit naam van duizenden Protestanten, die noch de April-beweging, noch het petitionnement tegen de bisschoppelijke hierarchie, noch dit wets-ontwerp hebben goedgekeurd, ... moeten wij protesteren tegen zulke beginselen. Neen, de Protestanten zullen niet vergeten, dat liefde het hoofdbeginsel is van de Christelijke godsdienst, eene liefde die zelfs onze vijanden niet uitsluit! En zouden ze dan landgenooten, mede-christenen, die niets tegen ons hebben misdreven, onmeedoogend verstooten?»

Men leest in de *Prov. Friesche Courant* het volgende:

»Bij de redactie dezer Courant is onder het postmerk 's Gravenhage, ontvangen een naamloos briefje, verzegeld met het cachet van het ministerie van Buitenlandsche Zaken, gedateerd: »'s Hage, den 15 Aug. 1853.« van dezen inhoud: »De Minister van Buitenlandsche Zaken verzoekt in het vervolg van de toezending der *Prov. Friesche Courant* verschoond te blijven.« — Indien dit briefje waarheid behelst, geeft het aanleiding tot verschillende en onder anderen tot de volgende opmerkingen:

»Vooreerst zou dan daaruit blijken, dat de tegenwoordige ministers en bepaaldelijk de heer van Rechteren, staan onder de voogdij van den heer van Hall. De *Prov. Friesche Courant* wordt toch niet gezonden aan den minister van Buitenlandsche Zaken, maar aan het ministerie en wel in ruil voor de *Staats-Courant*, waarvan het beheer, meenen wij, tot het departement van Binnenlandsche Zaken behoort. — Ten andere, zou het »schijnen en blijken«, dat de heer van Hall, de waarheden door de *Prov. Fr. C.* in de laatste weken gezegd, niet zeer aangenaam vindt, wat der redactie van de *Prov. Fr. C.* integendeel zeer aangenaam zou zijn, omdat het zou bewijzen de deugdelijkheid dier waarheden en tevens dat de heer van Hall nog de kracht der waarheid gevoelt, al hebbe ze ook op hem niet de gewenschte uitwerking. Ten derde zou deze weigering kunnen worden beschouwd, om op zijne hoede te zijn, voor hetgeen men zegt vroeger tot de liefhebberijen van den heer van Hall te hebben behoord, de drukpers-vervolgingen.«

Onze geachte Confrère zal het, hopen wij, niet euvel opnemen, indien wij trachten, de onzekerheid, waarin hij schijnt te verkeeren, op te heffen.

Ons komt, wat gebeurd is, niet zoo zonderling voor. Tot de »tegenovergestelde rigting« behoort, dat op de homogeniteit ten aanzien van zoo een nietig watje, als is de *Wet regelende het toezigt op de onderscheidene Kerkgenootschappen*, niet zoo zeer behoeft te worden gelet. Daarentegen wordt, onder het Ministerie VAN HALL, tot »de *idelbegrepen* beginselen van homogeniteit« hoeveel gebragt zoodanige hoogst gewigtige, met »de eer des lands« onafscheidelijke belangen, als beoordeeld of gepraejudicieerd worden door de lezing of niet-lezing door Ministers van ministeriële of constitutionnele couranten.

Het gevolg daarvan is, dat de Ministerraad nu en dan als geheim collegie van censuur vergadert om toezigt uit te oefenen op de couranten-lectuur der Ministers, individueel.

Nu is, natuurlijk, de *Provinciale Friesche Courant*, die de »stoutigheid« begaat van *niet* te zijn van de meening van het Ministerie, verbannen geworden.

En daar de heer VAN HALL, toen dit besluit viel, was tijdelijk Voorzitter van den Ministerraad.

zal het onzen confrère duidelijk zijn, waarom de heer VAN HALL verzocht, om zijn onschuldigen en voor de waarheid nog niet geheel verstokten collega van Binnenlandsche Zaken toch niet langer met zijn geschrijf in verzoeking te brengen.

De heer VAN DAM VAN ISSELT heeft eene hooge hui gehad tegen de couranten, die hem in den weg zitten bij de Grondwet, moest den aanstoot lijden ... een blad, dat twist en tweedragt zaait in het vaderland.

... de redactie voelde zeker ook geheel ... bij het opvangen van den uitval des lastigen ...

Wel gaf het ons verwondering, dat hij die tegenhanger niet ook eens een blad aanwees »dat rust en eendragt zaaide;« dat ... *begonnen* was niet toen het willige, aprilweer humoer en standjes had gemaakt, maar deze jaren lang zich telkens ... heeft de ... hunden, toen de grootste rust en veel ... zeer veel eenspezialiteit ... land waren, ... *voorheen de* ... *Pablo* ... het blad bij CAMPAGNE te ... en extra

verdraagzaam. De heer VAN DAM zal het wel kennen, ook?

[*Arnhemsche Courant.*]

Men is te 's Hage *niet en geené* over de ontvangst van den Koning in Utrecht. Namelijk *hoe* de Koning zal worden ontvangen.

»Dat is, naar ik wel goed begrepen worden« zegt VAN HALL zegt, — men twijfelt niet aan »den goeden geest« van die van Utrecht; want waarom zou die minder zijn dan voor een paar jaar in Groningen of Rotterdam? Maar hoe of de *feesten* zullen worden ingerigt?

Het is voor de regering van Utrecht niet gemakkelijk.

Misschien denkt zij er wel over om den referendaris D'ENGELRONNER te laten overkomen, om hem over een feest *à la Heerebrand* te consulteren.

Hoogstwaarschijnlijk toch denkt de een of ander dan wel eens aan het kamp. Bijv. de burgemeester, of een generaal, of een ander. En dan zou het inderdaad wel wat raar staan om onder het genot van een morelletje of ramilletje met een glas krasse bourgogne de gezondheid te drinken van de zieke soldaten, die in het kamp getracteerd zijn op dun bier en slappe koffij.

Arnhemsche Courant.

Buitenland.

ENGELAND.

De directeuren van de bank hebben den 15 eenen maatregel genomen, welke, hoezeer lang voorzien, eene ongunstige werking ter beurze heeft uitgeoefend. Het bedrag van het disconto is van 4 tot 4½ pct. verhoogd, waardoor de geconsolideerde op nieuw ⅜ zijn gedaald.

— Men leest in een brief uit Londen dd. 15 September: »Een der zekerste grondslagen ter beoordeeling der materiele gesteldheid van het land, het verslag namelijk der handelsbeweging, is dezer dagen in het licht verschenen door de zorgen van het handelsbureau. De resultaten, die het bevat, zijn zoovele nieuwe bewijzen van de uitmuntende werking van den *free-trade* en van de ontwikkelingskracht des engelschen handels, wanneer deze zich zonder hinderpalen kan uitbreiden. De in- en uitvoeren van het Vereenigd Koningrijk zijn dit jaar, bij vergelijking met hetzelfde tijdperk van 1852, op eene wijze toegenomen, geheel en al onevenredig aan de toeneming der bevolking.

De vermeerdering der uitvoeren betreft vooral bewerkt katoen, steenkolen, de voorwerpen uit ... en leder vervaardigd, aardewerk, metalen, oliën en zout. Er was vermindering op geweven katoen, ruwe wol, bewerkt vlas en wol. De vermindering betreft zoowel de hoeveelheid als de waarde.

De bevolkingen van Engeland en Ierland hebben de voordeelen van den *free-trade* ingeoogst in de toeneming van den invoer der landbouw-voortbrengselen en evenwel vragen de engelsche pachters zich af, hoe de aanzienlijke hoeveelheden, die ingevoerd zijn, zoo in het vorige als in dit jaar, niet geleid hebben tot eene vermindering der prijzen.

De invoeren der versche en gezoute voedingsmiddelen, boter, kaas en eijeren; zijn tot eene tot heden ongekende hoogte gestegen terwijl het verbruik der mout toegenomen is tot op bijna een milioen schepels. De vermindering, welke het verbruik der zeep heeft ondergaan in vergelijking met het vorige jaar, moet hieraan toegeschreven worden dat iedereen vooruit wist, dat de kanselier der schatkamer niet nalaten zou, eene verandering voor te stellen in de belasting op dit artikel van groot verbruik. De sterke dranken geven het dubbele resultaat van eene vermeerdering van den uitvoer en van ... tot meer dan een millioen gallons.

De beweging der scheepvaart geeft de volgende resultaten: De vermeerdering van de betonning voor de maand Augustus, tegenover hetzelfde tijdstip van 1852, bedraagt bijna 40,000 tonnen voor de nationale vlag en iets meer dan 150,000 tonnen voor al de andere vlaggen te zamen. De vermeerdering voor de Amerikaansche vlag is 50,000 tonnen, zoodat deze met 10,000 tonnen de vermeerdering van de Engelsche koopvaardij overtreft. Dit geldt echter alleen den invoer; bij den uitvoer is het resultaat niet meer hetzelfde; daarbij winnen de Engelschen 50,000 tonnen, terwijl de Amerikanen er slechts 5000 winnen.

Deze opgaven lichten ook in zekere mate toe, welken invloed het russisch-turksch geschil op den Engelschen buitenlandschen handel gehad heeft. Eene nieuwe veroordeeling der aanvallen van den heer Richard Cobden tegen de onafhankelijkheid des Sultans, en een bewijs van het belang, dat Engeland moet stellen in het ongeschonden behoud van het Ottomanische rijk, zou men kunnen af te leiden, dat de Britsche uitvoeren naar Turkije (de verstendommen Syrie en Egypte daaronder niet begrepen) 50 millioenen francs zijn te boven gegaan, terwijl de uitvoeren naar Rusland geen 25 millioen hebben bereikt. De vorstendommen Syrie en Egypte hebben van onze voortbrengselen verbruikt tot meer dan 50 millioenen francs, terwijl de uitvoeren naar Rusland tot op omstreeks 75 millioen francs gevallen zijn. Turkije is dus voor ons geen verachten markt, en dit geldt bij den Britschen handel zeer veel.

FRANKRIJK.

De regering heeft een besluit genomen tot vrije invoer van vee, behoudens een onbeteekenend waagregt, en tot tijd en wijle anders hieromtrent zal bepaald worden. Blijkbaar heeft de duurte der levensmiddelen dezen maatregel ingegeven. De voorstanders van den vrijen handel zien daarin een bewijs te meer van toenadering tot het stelsel, dat nu in den nood wordt gehuldigd en waarvan, bij het wegvallen van de ongunstige omstandigheden, wel een gedeelte zal overblijven.

— Men heeft niets naders van de reis des ministers van buitenlandsche zaken naar Londen vernomen.

BELGIE.

Volgens de tusschen Souvereinen bestaande gebruiken zal de Prins de Chimay zich naar Rijssel begeven, met last om den keizer der Franschen bij gelegenheid van Zr. Mjs. verblijf in die stad, te begroeten.

PORTUGAL.

Er zijn tijdingen uit Lissabon tot den 9 Sept. De minister van finantien trachtte eene leening te sluiten ten bedrage van 40,000 p. s. tegen 7½ pct., voor drie maanden, om in de kosten van den ijzeren spoorweg van den Staat te voorzien.

De heer Silva Pereira is tot minister van justitie benoemd, waardoor het kabinet zich allezins versterkt achtte. De genoemde minister wordt als een eerlijk en onafhankelijk man zeer geroemd; hij is de broeder van den graaf das Antas. Zijne komst in het ministerie heeft den val daarvan verhinderd.

De koning en de koningin zijn van Cintra naar Lissabon gekomen en hebben aldaar het paleis van Belem doen inrigten, om koningin Maria Amalia te ontvangen.

TURKIJE.

Terwijl het vooruitzigt van de weigering des keizers van Rusland de fondsen drukte, is bij de zekerheid van die weigering te Parijs de stand der beurs verbeterd. Wellicht dat dit daaraan is toe te schrijven, dat de diplomatie ... mogelijke aanwendt om ... gendheden alle krachten inspannen om den divan over te halen, de voorstellen van Weenen zonder wijziging aan te nemen. Ja men verzekert, dat zij krachtige hulp aanbieden, niet meer tegen de Russen, maar tegen de eigen onderdanen van den sultan, die het hoofd tegen hem mogten opsteken.

— Inmiddels wordt de algemeene aandacht henengeleid naar het kamp van Ollmutz, alwaar de drie monarchen van het Noorden zich zullen vereenigen. De Czaar zal vergezeld worden door den graaf van Nesselrode, groot-kanselier des rijks en minister van Buitenlandsche Zaken; waarschijnlijk zal de keizer van Oostenrijk door den minister graaf von Buol-Schauenstein vergezeld worden. De vereeniging te Ollmutz zal dus veel van een congres hebben, waar de diplomatie wel zoo veel als de ... beschouwingen de aandacht zal bezig houden.

— De Oostersche zaken zullen aldaar vermoedelijk eene voorname rol spelen.

— Men verneemt uit Weenen, van den 13, dat vorst Menchikoff dien dag aldaar is aangekomen, slechts door een secretaris vergezeld. Hij heeft onmiddellijk de gewone diplomatieke bezoeken afgelegd. Men verhaalde dat hij de overbrenger was van het nieuwe manifest van Rusland, hetwelk echter in een tamelijk vredelievenden geest zou gesteld zijn. De graaf van Nesselrode zou de verblinding van de Porte betreuren en Europa uitnoodigen, een onwankelbaar vertrouwen in de opregte bedoelingen des keizers te hebben; hij zou eindigen met te verklaren, dat de stijfhoofdigheid der Porte den keizer noodzaakt, in de aangenomene houding te volharden en den loop der gebeurtenissen af te wachten. Vorst Menchikoff zou zich van Weenen naar Parijs begeven. Men heeft ook te Londen vernomen, dat de keizer van Rusland, die voornemens was, zich naar Odessa en Sebastopol te begeven, van die reis afgezien heeft, maar tegen den 23 dezer te Ollmutz verwacht wordt, ten einde aldaar den keizer van Oostenrijk te ontmoeten. Aan deze reis van den Czaar schijnt veel gewigt gehecht te worden. De *Times* behelst eene redenering daarover waarin op den voorgrond gesteld wordt, dat de kabinetten van Weenen en van Berlijn, ondanks alle pogingen der Russische regering, om hun geheel voor zich te winnen, zekere zelfstandigheid tegenover Rusland betoond hebben, bij de behandeling van het geschil met Turkije, en dat de Oostenrijksche minister v. Buol zelfs zoover is gegaan, van de verlangen ... dat ...

het ontruimen der vorstendommen vastgesteld zou worden. Onder deze omstandigheden zou thans, volgens de *Times*, keizer Nicolaas voornemens wezen, zijn persoonlijken invloed op den jeugdigen Oostenrijkschen vorst, keizer Frans Joseph, te doen gelden. Het genoemde blad spreekt daarbij van vergrooting van grondgebied, welke Oostenrijk voorgespiegeld kan worden; maar het geeft tevens de hoop te kennen, dat de Oostenrijksche staatslieden zich door niets zullen laten verleiden, om de wezenlijke belangen van Oostenrijk uit het oog te verliezen en af te wijken van de tot dus ver door dat rijk gevolgde staatkunde, welke ook de eenige veilige voor hetzelve is. „Wij vertrouwen," dus [illegible] zijne redenering, „dat keizer Frans Joseph, de groote verantwoordelijkheid beseffende, die op hem rust, aan Europa [illegible] souverein van Duitschland, tevens het hoofd is van eene natie, welker onafhankelijkheid de eerste voorwaarde van haar bestaan is. [illegible] zoude al de lasten en jammeren van den oorlog in honderdvoudige mate nederkomen, hij heeft magt genoeg om een afdoend gewigt in de schaal des vredes te werpen, en de meest populaire en magtigste Souverein van onzen tijd zal zijn de Vorst, die aan het volk van Duitschland zal toonen, dat hij bestand is tegen de verleiding en tegen de gevaren eener Russische alliantie."

Binnenland.

'sGravenhage, 17 September.

Het Staatsblad n°. 106 bevat het navolgende Koninklijk besluit van 15 September j.l.:

Overwegende, dat door de bijzondere maatregelen welke in de naburige Staten genomen zijn, ten einde aldaar den invoer van granen en andere levensmiddelen te begunstigen, de noodzakelijkheid is ontstaan om ook hier te lande buitengewone middelen aan te wenden, om den invoer van die voorwerpen aan te moedigen;

Gelet op art. 2 der wet van 19 Junij 1845 (*Staatsblad* n°. 28);

Op de voordragt van Onzen Minister van Financiën van 5 September 1853, n° 126 G.;

Gezien het rapport van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van den [illegible] September 1853 [illegible];

Den Raad van State gehoord (advies van den 12den September 1853, Geheim, lit. G1.);

Hebben besloten en besluiten:

Art. 1. De regten op den invoer van de navolgende goederen, worden verminderd tot op het bedrag bij ieder derzelver uitgedrukt:

Aardappelen	vijf cents de 10 mud.
Gierst	een cent de 100 pond.
Granen:	
Tarwe en gepelde spelt	tien cents het last.
Rogge, mais of Turksche tarwe	[illegible]
Gerst en mout	[illegible]
Boekweit	"
Haver en ongepelde spelt	"
Boonen, wikken, erwten en linzen	"
Gort, grutten en gepelde gerst	" de 100 pond.

Art. 2. De bovenstaande bepalingen treden in werking met den vijfden dag na dien der dagteekening van het Staatsblad en van de Staatscourant waarin dit besluit geplaatst wordt, en blijven van kracht tot [illegible] Julij 1854, of tot dat daarin bij [illegible] anders [illegible] voorzien.

Z. M. heeft bevorderd tot kommandeurs der Orde van den Nederlandschen Leeuw, de heeren D. Blankenheim [illegible] en mr. J. C. Martens van Sevenhoven en mr. J. A. Philipse, leden van de Eerste Kamer der Staten-Generaal en gewezen Voorzitters dier Kamer; en benoemd tot ridder der orde van den Nederlandsche Leeuw de heer mr. W. H. Dullert, gewezen Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

* Z. M. de Koning, wordt in den loop van dezen dag van Utrecht in de Residentie terug verwacht.

Naar men verneemt wordt H. K. H. de kroonprinses van Zweden en Noorwegen (Dochter van HH. KK. HH. prins en prinses Frederik) in het begin van het volgende jaar in de residentie verwacht.

Naar men verneemt zal de baron von Maltitz, Russisch gezant [illegible] welke betrekking heeft bekomen.

Bij de plaatselijke commissie van geneeskundig toevoorzigt te Rotterdam zijn aangegeven op 16 September: 53 cholera-lijders, 12 herstelden en 29 overledenen.

Ons is als *zeker* gemeld, zegt de *Prov. Zeeuwsche Courant*, dat Z. M. voor den Zeeuwschen Limburgschen spoorweg, van Vlissingen naar Maastricht, de aangevraagde concessie verleend heeft.

De *Nederlander* had bij zijn verslag van de feesten te Utrecht, ter gelegenheid van het verblijf van Z. M. daar gemeld: „dat Z. M. verrast werd door het gezang van een groot aantal kinderen, behoorende tot de verschillende Hervormde armenscholen der stad."

De Tijd van heden zegt, „dat *de Nederlander*, om naauwkeurig en volledig te zijn, daarbij had kunnen gevoegd hebben, dat de kinderen, behoorende tot de Catholieke armenscholen der stad *niet* uitgenoodigd zijn geworden tot deelname aan dit huldebetoon. Wel de Protestantsche kinderen, ook wel de Israëlitische, ook de Jansenistische, maar niet de Catholieke!"

Volgens telegrafische depêches uit Triest meldt de *N. R. C.*, dat men berigten uit Batavia tot 25 Julij heeft ontvangen. Zij behelzen geen nieuws van politiek belang. Uit Calcutta waren berigten tot 5 Augustus ontvangen. In Bengalen heerschte een [illegible] hongersnood. De oude Koning van Delhi lag op sterven. In China was geene verandering in den staat van zaken gekomen. De Engelsche gevolmagtigde te Hongkong heeft zijne landgenooten gewaarschuwd voor alle inmenging in de krijgs-operatiën. Men verneemt, dat Amerika op een der Bonin-eilanden in de Japansche zee gronden heeft aangekocht tot het vestigen van kolen-depôts.

Wij hebben gisteren reeds de uitspraak van de Prov. regtbank van Gelderland in de zaak van S. P. Langendam gemeld. Men zegt, dat de veroordeelde zich van het tegen hem uitgesproken arrest in cassatie voorzien heeft.

De dagbladen hebben vroeger omtrent de tentoonstelling te New-York, een berigt gegeven volgens hetwelk Nederland, uithoofde der [illegible] van het bedrag door hetzelve ingezonden voorwerpen, de tweede op de [illegible] dat dit is toe te schrijven aan het groot aantal schilderijen van voorname Hollandsche meesters, die tegen zeer hooge prijzen derwaarts zijn gezonden, en dat het opgegevene bedrag (158,000 dollars) niet uitsluitend is de waarde van de door ons land ingezonden voorwerpen van nijverheid (*Weekbl. voor alle Standen.*)

De Minister van Binnenlandsche Zaken heeft ter kennis van het publiek gebragt, dat het werk, bevattende, de uitkomsten van de derde tienjarige volkstelling in het koningrijk der Nederlanden op 19 Nov. 1849, thans *geheel is afgedrukt* en bij den boekhandelaar A. J. van Weelden alhier, zoo mede door diens tusschenkomst, in de voornaamste gemeenten des Rijks verkrijgbaar is gesteld, terwijl de prijs is bepaald: voor het geheele werk op *f* 10 en voor een deel van het werk, eene provincie afzonderlijk of het algemeen overzigt met den algemeenen titel betreffende, op 1½ cent per bladzijde druks.

Behalve prof. Ackersdijk en professor Lobatto, zal ook de heer von Baumhauer, chef van het statistieke bureau bij het departement van Binnenlandsche Zaken, op het congres voor de statistiek te Brussel, Nederland vertegenwoordigen.

Van regeringswege is aan eenige militairen van het koloniaal werfdepôt vergunning verleend tot het aannemen en dragen van den gedenkpenning, door den Koning van Pruissen in 1851 ingesteld, voor getrouwe krijgsdienst in 1848 en 1849.

Van regeringswege zijn aan de kamer van koophandel en fabrieken te Amsterdam, ook ter mededeeling aan de kamers van Rotterdam en Dordrecht, verzonden twee besluiten van den Gouverneur-generaal van Nieuw Zuid Wales (Australië) in rade, strekkende, het eerste, om [illegible] door reeds ondernemende landverhuizers in de kolonie aan te gaan, enz.

Men meldt van den 15den uit Hellevoetsluis, dat in de afgeloopene vergadering van den gemeenteraad weder tot wethouders zijn benoemd de heeren A. Mes en G. de Lang, die, nadat zij de benoeming 24 uren in beraad hadden genomen, op nieuw hebben bedankt. Tot lid van den raad is de heer W. Vermaas gekozen. Naar men meldt, zou de Raad op den 14den een adres aan den minister hebben ingediend, waarin deze te kennen geeft zich te refereren aan het adres, dat ingezonden is door de 80 kiezers, [illegible] een nieuwen burgemeester verlangden, enz.

Gisteren vertrok van het Nieuwe Diep de Zweedsche oorlogsstoomboot Thor, aan boord hebbende het bronzen standbeeld voor wijlen Johan Bernadotte, Koning van Zweden, in de fabriek van de heeren Enthoven en Cᵉ. alhier vervaardigd. Het beeld is 24,000 ponden zwaar en doet de vervaardigers alle eer aan.

Te [illegible] te Utrecht, heeft [illegible] Op de eene zijde staat: „*Koning Willem III bezoekt Utrecht, September* 1853." Op de andere zijde is het borstbeeld des Konings geplaatst, omkranst met eene oranje- en lauriertak, en daarboven [illegible] een lint de woorden: „*Leve de Koning*."

T. Onze Correspondent te DEVENTER schrijft ons: Naar men verneemt bestaat hier het plan om de daghuur der werklieden met *f* 0,10 te verhoogen. Voorwaar een schoone, maar bij de duurte der levensmiddelen, ook noodzakelijke maatregel!

Te Deventer is nog altijd een burgemeester *en* [illegible]

§ Men schrijft ons uit BREDA: Zoo als de *Grondwet* van den 14den dezer gemeld heeft, was er eenig misverstand ontstaan omtrent het geschenk, dat de burgerij aan de Militaire Akademie zou aanbieden, bij gelegenheid van de feestviering over haar 25jarig bestaan.

Wij kunnen thans met genoegen melden, dat alhier de heugelijke tijding ontvangen is, dat Z. M. de Koning het verzoek der Commissie heeft ingewilligd en alzoo vergunning heeft verleend tot het uitreiken en aannemen van den bedoelden standaard. Deze standaard wordt gedragen door eenen uit brons gegoten en op een voetstuk liggenden leeuw, en daarop wordt hulde gebragt aan Z. M. wijlen Koning Willem I, als stichter, aan Z. K. H. Prins Frederik der Nederlanden als beschermheer, en voorts aan alle voormalige heeren Gouverneurs en Kommandanten van het Koninklijk Instituut der Marine en van de Academie van de zee- en landmagt.

Met groot genoegen werd deze beschikking ontvangen, die met angstige verwachting was te gemoet gezien. De vaderlandsche vlag werd dadelijk uit eenige gebouwen uitgestoken; de feesten zullen op het bepaalde [illegible]

Men schrijft uit Goes aan de *Prov. Zeeuwsche Courant*: Op den 12den is alhier, onder geleide der marechaussées, in de gevangenis gebragt, zekere gewezen schipper de Bruijn, wonende te Walzoorden onder Hontenisse, naar het algemeen gerucht beschuldigd van zware mishandeling jegens zijne wettige huisvrouw en van te hebben opgehangen zijn 1jarig zoontje, toegeschoten om zijne moeder te helpen, welk kind evenwel nog in tijds is gered geworden. De gevangene is bekend wegens zijn herhaald misbruik van sterken drank.

Uit 's HEERENHOEK wordt van 16 dezer gemeld, dat aldaar eene algemeene verslagenheid heerscht over de wijze, waarop de belastingwetten op het personeel en het patentregt, onder het bestuur van den directeur Kuyper, worden toegepast. De landbouwers waren toch door het R. C. kerkbestuur uitgenoodigd, om de steenen en bouwmaterialen voor een nieuw op te rigten schoolgebouw met hunne wagens en paarden gratis aan te voeren. Aan dit verzoek werd gehoor gegeven, maar de commiesen der belastingen hebben de met steen beladene wagens aangehouden en processen-verbaal opgemaakt ter zake van het gebruik van paarden door die landbouwers tot andere einden dan voor den landbouw.

Voorloopig verslag van den oogst in Zeeland over 1853.

De *tarwe* heeft een matig beschot van goede qualiteit opgeleverd.

De opbrengst kan met die van het vorige jaar gelijk gesteld en alzoo vrij als goed beschouwd worden. Er zijn evenwel ook streken waar men rekent dat de opbrengst beneden die van 1852 is.

De *rogge* [illegible] tegengevallen; ze [illegible] het land en was niet vol geladen. De opbrengst van het zaad, hier en daar tot op 18 mud per bunder geschat, was vrij algemeen middelmatig en op onderscheidene plaatsen beneden het middelmatige. Daarentegen wordt de hoedanigheid van het zaad, ofschoon fijn van korrel, geroemd. Het stroo is zoowel in qualiteit als in quantiteit tegengevallen; het bleef kort.

De *garst* heeft over het algemeen een goed gewas en een bevredigenden oogst zoowel van zaad als van stroo gegeven, welke evenmin in qualiteit als in quantiteit achterstaat bij dien van 1852.

De *haver* is goed uitgevallen doch [illegible] goeden en in sommige streken [illegible]

Zoowel de [illegible] als de zandboekweit is bijzonder goed geslaagd, en belooft eene ruime en op vele plaatsen zelfs overvloedige opbrengst van goede hoedanigheid. Hoewel door de hevige winden eenig rijp zaad is verloren gegaan, is toch reeds de quantiteit bij het maaijen voldoende. De boekweit heeft op onderscheidene plaatsen eenige schade door hagelslag geleden.

Het *koolzaad* is beneden het middelmatige gebleven en hier en daar zelfs zoo goed als mislukt, hetgeen wordt toegeschreven aan het ongestadige weder in den laatsten winter en het voorjaar van 1853.

Het vlas is vrij goed gelukt. Ook de hennep [illegible] goed en belooft eene voldoende opbrengst [illegible] hebben, over het geheel genomen, [illegible] opgeleverd. De [illegible]

Ofschoon de [illegible] dan gewoonlijk zijn gepoot, heeft de ziekte zich vroeger geopenbaard, vol-

gens sommige berigten in heviger mate dan in de beide voorgaande jaren; volgens andere in minder hevigen graad. De vroegrijpe gaven een matig beschot, doch de hoedanigheid liet nog al te wenschen over. De knol was klein van stuk en hier en daar door de ziekte aangedaan. De late aardappelen schijnen niet zoo ongunstig te zullen uitvallen, als men aanvankelijk wel vreesde. Het loof is vrij algemeen door de ziekte gestorven, doch op vele plaatsen is de stengel groen gebleven, hetgeen grond geeft, te veronderstellen, dat de ziekte niet algemeen tot den knol zal uitgebreid zijn.

De *meiknollen* hebben goed opgeleverd. De *herfstknollen* zijn, ten gevolge van de late inoogsting der rogge, eerst kortelings gezaaid.

De *gele wortelen* schijnen niet onvoordeelig te zullen opbrengen, de *mangelwortelen* laten zich zeer gunstig aanzien.

De *klaver* is algemeen goed geslaagd, op vele plaatsen zelfs uitmuntend en voordeelig tot de derde snede.

De *weilanden*, ofschoon laat aangekomen, waren goed bezet en hebben ruim gras geleverd.

Behalve in de lage streken en langs den IJssel, waar, ten gevolge van de hooge waterstanden, veel hooi verloren is gegaan, kan de hooibouw gunstig worden genoemd. Het bij droog weder ingezamelde is van goede hoedanigheid, het overige heeft door gedurigen regen in den hooitijd eenigermate geleden.

Het *rundvee* is bijzonder goed aangekomen. De prijzen waren buitengewoon hoog. Behalve de longziekte, die bleef heerschen, doch na het beslaan der weiden merkelijk afnam, is zeer weinig ziekte bij het rundvee waargenomen.

De *botermakerij* was voordeelig en nam toe. Het product vond gereeden aftrek tegen hooge prijzen.

De *warmoezerijen* zijn niet onvoordeelig geweest. De kool is tegengevallen. In de snijboonen werd eene ziekelijke gesteldheid waargenomen.

De *vruchtboomen* hebben over het algemeen goed gedragen. Er zijn veel kersen en pruimen gegroeid. De appelen en peren beloven een ruimen oogst. Er waren weder zeer weinig fijne vruchten. (*St. Crt.*)

Kort verslag van de uitkomsten van den oogst in Drenthe over 1853. [illegible]

Rogge. De *winterrogge* is door de nog laat ingevallen vorst en het ongunstig voorjaar zeer laat aan het groeijen gekomen, zoo zelfs, dat sommige eene geheele mislukking van den oogst voorspelden. Gelukkig echter heeft zich deze voorspelling niet bevestigd, doch het verbouw kan op vele plaatsen, voor zoover de opbrengst bekend is, op niet meer dan op twee derden van gewone jaren gerekend worden; op enkele plaatsen is de opbrengst nog minder, op andere ook weêr meer. De qualiteit is zeer goed. De opbrengst van stroo is gering.

De *zomerrogge* levert op de plaatsen, waar zij niet al te zeer door het onkruid onderdrukt is geweest, een middelmatig verbouw op, wat de hoeveelheid betreft; de hoedanigheid is echter zeer goed; de opbrengst van stroo is meerder dan die van de winterrogge.

De *zandboekweit*, waarvan de oogst thans grootendeels is afgeloopen, heeft over het algemeen buitengewoon goede uitkomsten opgeleverd; wel heeft zij op enkele plaatsen door harden wind geleden; dit belet echter niet dat dit product over het algemeen een gezegenden oogst geeft; hetzelfde gunstige oordeel kan uitgesproken worden over de *veenboekweit*, hetgeen vooral van belang is voor de uitgebreide veenstreken in deze provincie, daar zij voor een zeer groot deel het voedsel der veenarbeiders uitmaakt.

Op sommige plaatsen is de *haver* zeer goed uitgevallen; volgens berigten van andere plaatsen echter is de uitkomst, vooral op oud land, minder voordeelig. Over het algemeen evenwel kan men dit product gunstig geslaagd noemen. Van de *garst* kan men hetzelfde zeggen, als van de haver.

Aardappelen waren dit jaar weder door de bekende ziekte aangetast, en wel vroeger dan in andere jaren; door het ongunstige voorjaar zijn ze laat aan het groeijen gekomen, en door de ziekte vroeg in den groei gestuit, zoodat de aardappel over het algemeen klein is; men hoort echter nog weinig, dat de knol zelf aangetast is. De opbrengst zal op verschillende plaatsen zeer verschillend zijn; over het algemeen echter kan men het verbouw van dit jaar matig noemen.

Boomvruchten zijn er niet zoo overvloedig als in het vorige jaar; appelen echter nog meer dan peren; de walnoten, de gewone noten en de beuken zijn in ruime mate voorhanden.

De *graslanden* hebben wel geleverd; aan weide heeft het niet ontbroken. De hooilanden hebben zeer verschillend opgebragt; de hooge landen hebben goed gegeven, doch de lage, en voornamelijk die 's winters onder water staan, en die anders het meeste opbrengen, leverde dit jaar wegens het natte en gure voorjaar minder op. Over het algemeen staat de hoeveelheid gewonnen hooi gelijk met gewone jaren; de qualiteit laat echter op vele plaatsen wel iets te wenschen over ten gevolge van den aanhoudenden regen in den hooitijd.

Ingezonden Stukken.

Mijnheer de Redacteur!

In N°. 95 van «de Grondwet» komt een ingezonden stukje voor geteekend X, aangaande de *niet* herkiezing van den Heer *Verheij van den Bogaerd*, als Lid der 1e Kamer door de Staten van Noordbrabant; waarin wordt gezegd: dat het district Heusden, steeds *twee* Protestanten en *twee* Catholijken, voor laatst genoemd Collegie afvaardigde; bij de laatste verkiezing de *twee* Catholijken uitsloot en *vier* Protestanten benoemde.

Dit echter is niet geheel juist, waarom wij, ter voorkoming van verkeerde gevolgtrekkingen, het niet overbodig achten deze zaak wat meer van nabij toe te lichten.

Bij de werking van het voorloopig kies-reglement, koos het district Heusden, alwaar de Catholijke bevolking tot de Protestantsche staat als 4 tot 5, twee Protestantsche Kandidaten voor de 1e Kamer, waaruit de Koning den Heer *Verheij van den Bogaerd* benoemde, welke ook bij de *eerste* aftreding door de *Staten* werd herbenoemd.

In de 1e Kamer bevond zich geen enkel lid uit de hoofdstad der Provincie. Vele leden der Staten van N. B. vestigden daarom te meer hunne aandacht op onzen verdienstelijken *Sassen*, wiens antecedenten al te gunstig bekend zijn, dan dat wij die ter billijking zijner benoeming hier nader zouden behoeven te betoogen, zonder bepaald te weten in wiens plaats dezen te kiezen of door eenig bij oogmerk te worden geleid.

Intusschen moest de verkiezing plaats hebben voor de vier leden der Staten, die volgens den rooster, uit het district Heusden aan de beurt van aftreding waren, zijnde de Heeren: *Verschoor*, *Gerlach* en *den Dekker*, Protestanten, en *Drossaerts van Drongelen*, Catholijk. Eerstgenoemde verzocht niet meer in aanmerking te komen. De Heeren Gerlach en den Dekker, *door de Catholijken ondersteund*, werden bij volstrekte meerderheid herkozen, terwijl eene herstemming moest plaats hebben tusschen 3 Protestanten en den Heer Drossaerts welke laatste, tegen alle billijke verwachting der Catholijken, *niet* werd herkozen, zoodat van de 7 leden uit het district Heusden slechts 1 Catholijk is.

Hierop volgde later de benoeming van den Heer Sassen in plaats van den Heer Verheij van den Bogaerd, en hoe juist laatstgenoemde de opinie uitdrukt van de Provincie die hem afvaardigde kan o. a. daaruit blijken, dat hij stemde *vóór* «de Wet» die daar algemeen bestreden is en als eene «nationale ramp» beschouwd wordt.

Alleen de *feiten* naar *waarheid* willende constateren zonder iemand te beschuldigen, laten wij het gezond verstand oordeelen: of de beschuldiging van «onverdraagzaamheid» ten deze door de Fakkel c. s. den Catholijken naar het hoofd geworpen, wel verdiend is en of *zij*, die uit gebrek aan beters zoo gretig van dit wapen gebruik maakten om anderen te treffen, er zich zelven niet mede hebben gekwetst?

D.... I....

Het geneeskundig etablissement *Zuiderburg*, gelegen aan de trekvaart van 's Hage naar Leiden, en reeds vermaard door de wonderen van geneeskunde aldaar door een onzer grootste geneesheeren verrigt, is tegenwoordig door de zorg van zijnen zoon en opvolger *Dr. W. Hendriksz* in eenen staat van volmaaktheid gebragt, die de opmerkzaamheid van allen, die belang stellen in het welzijn der menschheid in hooge mate verdient.

Zonder onze geneesheeren in het algemeen verkeerd te beoordeelen, zijn wij echter overtuigd, dat deze inrigting bijzonder geschikt is voor alle lijders, niet alleen aan ligchaamskwalen, maar ook aan zielsziekten.

Voor de eersten immers door de bijzondere zorg, die aan hun wordt besteed, terwijl de aangename en gezonde ligging der plaats ook medewerken moet, om aan de laatsten oogenblikken van rust en tevredenheid, en bijgevolg herstel te bezorgen. — Wij vestigen wij derhalve de aandacht onzer lijdende landgenooten op deze nuttige inrigting.

W.

Advertentien.

Prijs-Courant der Effecten.

AMSTERDAM, 17 September 1853.

Nederland.	Pct.		Rusland.	Pct.	
Ned. W. Schuld.	2½	62½ 9/16 9/16			
Dito Certificat..	3	75 11/16	*Hope* 1798/1816	5	108½
Dito dito	4	94 3/16 5/16 ¼	Dito 1828/1829	5	108
O. I. Leening.	4		Cert. 1831/1833	5	
Amort. Syndic.	3½		Dito Dito	4½	
Hand.-Maats.	4½	129	Dito *Hope*	4	93
Belgie.			Dito *Stieglitz*	4	
Certificaten	2½		Dito dito 5e Ser.	4	
Dº *Rothschild.*	2½	52½	Inschr. Assig.	6	
Frankrijk.			Certific. dito	6	
Obligatien	3		**Polen.**		
Spanje.					
Nieuwe	1	22½ 7/16	[illegible]	4	86½
Dito Buitenl.	3		**Oostenrijk.**		
Dº Binnenl. ⁵/m.	3	[illegible]			
Bew. Sp. Com.		[illegible]	Metalliek	5	80½ 15/16
Amort. [illegible]			Dito bet. Amst.	5	94
[illegible]			Dito letter B.	5	94
[illegible]	3	39½ ¾ ¼	Dito 1847	2½	
[illegible]	4		Dito 1851/1852	2½	41½

Philad. Bank-Aktien Org. $3\frac{7}{8}$, 4; Mexic. te Londen 3 pct. 24 [illegible], ½; dito Onb. $24\frac{7}{16}$, ⅛; Gren. te Londen pl. s. 100 $2\frac{1}{2}$ pct. $21\frac{1}{4}$; dito Uitg. [illegible]; Peru $4\frac{1}{2}$ pct. 77.

Handel en variatie waren heden hoogst onbeduidend.

FRANKFORT, Donderdag 15 Sept. 5 pct. Metal. $84\frac{1}{4}$; Bankactien 1458; 1 pct. Spanje $22\frac{1}{4}$; 3 pct. dito $42\frac{1}{2}$; wissel op Weenen $108\frac{1}{2}$.

De prijzen zijn algemeen weder teruggeloopen.

LONDEN, Vrijdag 16 September. Consols op t. $95\frac{1}{8}$; Grenada Uitg. $8\frac{5}{8}$; Spanje 1 pct. [illegible]; Certific. $5\frac{5}{8}$.

PARIJS, Vrijdag 16 September. Fr. $4\frac{1}{2}$ pct. op t. 101.60; dito 3 pct. op t. 76.65; Spanje binnenl. 3 pct. 42; dito 1 pct. 22; Belg. $4\frac{1}{2}$ pct. 99; Rusl. $4\frac{1}{2}$ pct. $99\frac{1}{2}$; N. Metall. 5 pct. $96\frac{1}{2}$; O. dito 5 pct. $88\frac{1}{4}$; Piemont 96.75.

MADRID, Dingsdag 13 September. Spanje binnenl. 3 pct. $44\frac{1}{8}$; dito nieuwe 1 pct. $23\frac{9}{16}$; Cert. 4.

WEENEN, Donderdag 15 September. Metal. 1852 5 pct. $92\frac{3}{4}$; dito Lit. B $106\frac{1}{2}$; Lot. fl. 250 136; Lomb. Ven. [illegible]; Bankactien 1325; Zilver $9\frac{5}{8}$; wiss. Londen 10.48; Parijs [illegible]
